Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Aika 03.11.2026, klo 16:30 - 20:23

Paikka Syke-koulutustila, Finn-Medi 2 (7. krs)

Käsitellyt asiat

§ 64 **Kokouksen avaus ja läsnäolijat**

§ 65 **Muistion tarkastus**

§ 66 **Sosiaali- ja terveydenhuollon ohjaus ja valvonta Pirhassa**

§ 67 **VAPA2035-kehittämisohjelman raportti 7–9/2026**

§ 68 **Edustajien nimeäminen vammaisneuvoston ja ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden valiokunnan yhteiseen työpajaan**

§ 69 **Perheiden tukena yhteisöissä -toiminnan esittely**

§ 70 **Ikäihmisten palveluiden IKI2035-kehittämisohjelman päivittäminen**

§ 71 **Ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden valiokunnan talouden toteuma 1-9 /2026**

§ 72 **Tiedoksi merkittävät asiat**

Lisäpykälät

§ 73 **LISÄPYKÄLÄ: Ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden valiokunnan kokousaikataulu vuodelle 2027**

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Saapuvilla olleet jäsenet

Mauri Jussila, puheenjohtaja
Markku Virkamäki, 1. varapuheenjohtaja
Anita Huhtala, 2. varapuheenjohtaja
Hanna Holma
Jorma Jussila, varajäsen
Tuija Kaivanto, varajäsen
Arto Lampinen
Nina Lindberg, poistui 20:18
Mahmoud Machaal
Timo Mäkelä
Anne Nyman
Sanna Piitulainen
Jouni Sirén

Muut saapuvilla olleet

Nella Lehtinen, valiokuntakoordinaattori, sihteeri
Tuula Jutila, toimialuejohtaja
Anne Kantola, palvelujohtaja
Enni Takala, nuorisovaltuuston edustaja
Taina Törmä, vanhusneuvoston edustaja
Katja Uitus-Mäntylä, palvelupäällikkö, § 66
Katja Hakkarainen, kehittämsipäällikkö, § 67
Liisa LIndberg, kehittämispäällikkö, § 67
Kirsi Konola, Tukena-säätiön toimitusjohtaja, § 69
Jarno Lehtonen, Tukena-säätiön kehittämispäällikkö, § 69

Poissa

Miia Kinnari
Johanna Peltonen
Pirjo Raunio
Tiia Ruskavuori

Allekirjoitukset

Mauri Jussila	Nella Lehtinen
Puheenjohtaja	Sihteeri

Pöytäkirjan tarkastus

Pöytäkirja on tarkastettu ja hyväksytty

06.11.2026	09.11.2026

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Markku Virkamäki
1. varapuheenjohtaja

Anita Huhtala
2. varapuheenjohtaja

Pöytäkirjan nähtävänäolo

Pirkanmaan hyvinvointialueen verkkosivulla pirha.cloudnc.fi 12.11.2026.

§ 64
Kokouksen avaus ja läsnäolijat

Valiokuntaohjelman mukaan valiokuntatyöskentelyssä noudatetaan soveltuvin osin hallintosäännön päätöksentekoa ja hallintomenettelyä koskevia määräyksiä.

Kokouksen puheenjohtaja avaa kokouksen ja toteaa läsnä olevat.

Kokouskutsun antaa puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja. Kokouskutsussa ilmoitetaan kokouksen aika ja paikka sekä käsiteltävät asiat.

Kokouskutsu lähetetään ensisijaisesti sähköisellä viestillä vähintään seitsemän (7) kalenteripäivää ennen kokousta jäsenille ja muille, joilla on läsnäolo-oikeus tai velvollisuus. Edellä mainitusta määräajasta voidaan poiketa, jos asian kiireellisyys sitä vaatii.

Ehdotus

Puheenjohtaja avaa kokoukseen ja todetaan läsnäolijat.

Ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden valiokunta päättää myöntää läsnäolo- ja puheoikeuden:

- palvelupäällikkö Katja Uitus-Mäntylälle §:n 66 ajaksi
- kehittämispäällikkö Katja Hakkaraiselle §:n 67 ajaksi
- kehittämispäällikkö Liisa LIndbergille §:n 67 ajaksi
- Tukena-säätiön toimitusjohtaja Kirsi Konolalle §:n 69 ajaksi
- Tukena säätiön kehittämispäällikkö Jarno Lehtoselle §:n 69 ajaksi
- nuorisovaltuuston edustajalle koko kokouksen ajaksi
- vammaisneuvoston edustajalle koko kokouksen ajaksi
- vanhusneuvoston edustajalle koko kokouksen ajaksi

Kokouskäsittely
Käsittelyjärjestystä muutettiin niin, että § 69 käsiteltiin §:n 67 jälkeen. Hyväksyttiin yksimielisesti.

Päätös
Puheenjohtaja avasi kokoukseen ja todettiin läsnäolijat.

Ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden valiokunta päätti myöntää läsnäolo- ja puheoikeuden:

- palvelupäällikkö Katja Uitus-Mäntylälle §:n 66 ajaksi
- kehittämispäällikkö Katja Hakkaraiselle §:n 67 ajaksi
- kehittämispäällikkö Liisa LIndbergille §:n 67 ajaksi
- Tukena-säätiön toimitusjohtaja Kirsi Konolalle §:n 69 ajaksi
- Tukena säätiön kehittämispäällikkö Jarno Lehtoselle §:n 69 ajaksi
- nuorisovaltuuston edustaja Enni Takalalle koko kokouksen ajaksi
- vanhusneuvoston edustaja Taina Törmälle koko kokouksen ajaksi

§ 65
Muistion tarkastus

Valiokuntien kokouksista laaditaan valiokuntamuistio. Muistioon kirjataan valiokunnan keskustelujen keskeiset nostot ja huomiot. Valiokuntamuistiot ovat julkisia asiakirjoja.

Muistion tarkastaa kaksi kullakin kerralla sitä varten valittua jäsentä, ellei valiokunta ole päättänyt muistion tarkastamisesta muulla tavalla.

Muistio voidaan allekirjoittaa ja tarkastaa sähköisesti.

Ehdotus

Valitaan valiokunnan puheenjohtajisto muistion tarkastajaksi.

Päätös
Valittiin valiokunnan puheenjohtajisto muistion tarkastajaksi.

§ 66
Sosiaali- ja terveydenhuollon ohjaus ja valvonta Pirhassa

20415/2025

Valmistelijat / lisätiedot:
Katja Uitus-Mäntylä, PALVELUPÄÄLLIKKÖ, katja.uitus-mantyla@pirha.fi

Hyvinvointialueen järjestämisvastuuseen kuuluvasta sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta ja ohjauksesta säädetään laissa hyvinvointialueesta (611/2021), laissa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) sekä laissa sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta (741/2023).

Palvelunjärjestäjän on varmistettava omavalvonnalla sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviensä lainmukainen hoitaminen. Palvelunjärjestäjän on valvottava toimintaansa siten, että sosiaali- ja terveydenhuolto on sisällöltään, laajuudeltaan ja laadultaan sellaista kuin asiakkaiden ja potilaiden tarve ja turvallisuus edellyttävät. Palvelunjärjestäjän on otettava toiminnassaan huomioon, että sosiaalihuollon asiakkaiden ja potilaiden palvelut toteutetaan yhdenvertaisesti. Palvelunjärjestäjän ohjaus ja valvonta kohdistuu sekä hyvinvointialueen omaan palvelutuotantoon että yksityisesti tuotettuihin palveluihin (ml. alihankkijoiden toiminta). Tehtävien ja palvelujen omavalvonta on toteutettava osana sekä niiden järjestämistä että tuottamista. Palveluntuottajan toteuttama omavalvonta on valvonnan ensisijainen muoto.

Pirkanmaan hyvinvointialueen (jäljempänä Pirha) omavalvonnan vastuut ja tehtävät määritellään aluevaltuuston hyväksymässä omavalvontaohjelmassa. Pirhan omavalvontaohjelma 2026–2029 on hyväksytty aluevaltuustossa 27.4.2026, § 42. Vuosina 2025–2026 Pirha on organisoinut omavalvonnan johtamisen rakenteitaan ja toiminnassa on Omavalvonnan johtamisen ryhmä, Omavalvonnan yhteistyöryhmä sekä Laadun, vaikuttavuuden ja omavalvonnan toimeenpanoryhmä. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen omavalvonnan kehittämiskohteita on mm. Pirhan omavalvonnan rakenteiden vakiinnuttaminen, henkilöstön omavalvonnallisen osaamisen vahvistaminen sekä omavalvontaohjelman toteutumisen toimenpiteiden raportoinnin ja seurannan kehittäminen.

Palvelunjärjestäjän keskeisenä tehtävänä on varmentaa järjestämisvastuunsa toteuttaminen. Palvelunjärjestäjän omavalvonnan vastuut ja roolit on määritelty omavalvontaohjelman luvussa 5.1. Omavalvontaohjelmassa todetaan (luku 5.2.), että sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden ohjausta ja valvontaa ohjaa aluehallituksen hyväksymä valvontasuunnitelma. Suunnitelmassa määritellään suunnitelmallisen ohjauksen ja valvonnan kohteet sekä painopisteet. Pirkanmaan hyvinvointialueella järjestämisvastuuseen kuuluvasta sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutuotannon ohjauksesta ja valvonnasta vastaa valvonta ja asiavastaavatoiminta -vastuualue, joka sijoittuu hyvinvointialueen tukipalvelujen hallintopalveluihin. Käytännössä ohjausta ja valvontaa toteuttaa vastuualueen valvontayksikkö.

Valvontayksikkö valvoo ensisijaisesti tuotettujen sote-palveluiden saatavuutta, jatkuvuutta, turvallisuutta ja laatua ja ohjaa palveluyksiköitä näissä asioissa. Ohjaus- ja

valvonta kohdentuu kaikkien Pirhan palveluntuottajien toimintaa eli Pirhaan omaan toimintaan ja Pirhalle palveluita tuottaviin ostopalveluihin (kaikki hankintamuodot). Sote-palveluista tehdyt riskiluokitukset määrittelevät tavoiteltavan valvontatiheyden; matalan, keskimääräisen, korkean riskin toiminnat.

Valvontaa toteuttaa palvelualakohtaisesti jaetut valvontatiimit, joiden toiminta-alueena on koko Pirkanmaa. Valvontasuunnitelman mukaisia suunnitelmallisia ohjaus- ja valvontakäyntejä tehdään Pirhan järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluviin eri sote-yksiköihin n. 500-550/vuosi. Suunnitelmallista käynneistä kohdistuu vuosittain ikäihmisen palveluihin n. 30-35 % (mm. asumisen eri muodot, kotihoito) ja vammaispalveluihin n. 15 % (mm. asumisen eri muodot). Osuus vaihtelee jonkin verran eri vuosina. Ohjaus- ja valvontakäynnin perusteella palveluyksikölle voi seurata erilaisia toimenpiteitä (vakava poikkeama, lievä poikkeama, kehittämissuositus). Käynneillä tehdään myös positiivisia havaintoja. Lisäksi on muuta valvontatoimintaa (mm. ennakollinen ja reaktiivinen valvonta).

Kokouksessa esitellään tarkemmin valvontahavaintoja ikäihmisten ja vammaisten palveluista vuodelta 2026.

Oheismateriaali: Esittelydiat Sosiaali- ja terveydenhuollon ohjaus ja valvonta Pirhassa

Ehdotus

Ikäihmisten ja vammaisten henkilöiden valiokunta päättää merkitä asian tiedoksi.

Kokouskäsittely
Kuultiin asiantuntijana palvelupäällikkö Katja Uitus-Mäntylää.

Keskustelussa käsiteltiin omavalvonnan ja valvontakäyntien toteutumista sekä valvonnan vaikuttavuutta. Esille nousivat omavalvontasuunnitelmien noudattaminen, henkilöstön ilmoittamisvelvollisuus sekä asiakkaiden, läheisten ja henkilöstön näkökulmien huomioiminen valvonnassa.

Keskustelussa tuotiin esiin huolia asiakkaiden oikeuksien ja itsemääräämisoikeuden toteutumisesta, henkilöstömitoituksen riittävyydestä sekä vammaispalvelujen palvelutarpeen arvioinnista ja palvelujen vähentämisestä. Lisäksi tiedusteltiin muistutusten ja valitusten määristä sekä henkilöstömitoituksen arviointiin kehitettävästä työkalusta.

Vanhusneuvoston edustaja tiedusteli kotiin annettavien palvelujen valvonnasta ja nosti esiin jatkohoitoon siirtymiseen liittyviä haasteita.

Päätös
Päätösehdotus hyväksyttiin.

§ 67
VAPA2035-kehittämisohjelman raportti 7–9/2026

27853/2023

Valmistelijat / lisätiedot:
Liisa Lindberg, KEHITTÄMISPÄÄLLIKKÖ,VAMM.PALVE, liisa.lindberg@pirha.fi
Katja Hakkarainen, KEHITTÄMISPÄÄLLIKKÖ, katja.hakkarainen@pirha.fi

Liitteet

1 VAPA2035-ohjelman raportti heinäkuu - syyskuu 2026

Aluevaltuusto hyväksyi VAPA2035-ohjelman toimeenpantavaksi kokouksessaan 28.10.2024 § 103. Ohjelman toimeenpanon etenemisestä on tehty raportti ajalta 7–9 /2026.

Palvelupäätösten saattamista uuden lain mukaisiksi jatkettiin lain edellyttämällä tavalla. Samalla jatkettiin Sagasta saatavan tiedon hyödyntämistä ja Tabu-raporttien kehittämistä. Palvelujen välisiä asiakasohjausprosesseja selkeytettiin vammaispalvelujen, ikääntyneiden palvelujen, työikäisten palvelujen, omaishoidon tuen, kotiin vietävien palvelujen ja terveyspalvelujen yhdyspinnoilla. Vammaisten henkilöiden ohjautumista Lähitoreille ja järjestöjen toimintaan vahvistettiin yhteistyössä järjestöjen ja asiakkaiden kanssa. Palvelujen yhteensovittamista vahvistettiin myös laatimalla vaikeasti vammautuneen henkilön yhteistyöprosessi sosiaalihuollon ja terveydenhuollon välille.

Asiakkaiden arkea, osallisuutta ja palvelujen jatkuvuutta tukevia toimintamalleja kehitettiin. Asiakkaiden muuttoja lapsuudenkodeista tai laitospalveluista asumispalveluihin tuettiin muuttovalmennuksella, ja työelämään osallistumisen mahdollisuuksia lisättiin laajentamalla liikkuvaa työtoimintaa. Vaativien erityispalvelujen palvelukokonaisuuksien kehittämistä jatkettiin. Lisäksi valmisteltiin vaativien erityispalvelujen terveydenhuollon palvelujen siirtymistä osaksi avopalveluja yhteistyössä vammaispalvelujen kanssa palvelujen jatkuvuuden ja tarvittavan osaamisen turvaamiseksi.

Liitteenä olevalla raportilla on kuvattu kehittämisohjelman eteneminen 7–9/2026 ja painopisteet ajanjaksolle 10–12/2026.

Ehdotus

Ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden valiokunta päättää merkitä VAPA2035-kehittämisohjelman raportin 7–9/2026 tiedoksi.

Kokouskäsittely
Kuultiin asiantuntijana kehittämispäällikkö Katja Hakkaraista ja Liisa Lindbergiä.

Valiokunta keskusteli raportista. Keskustelussa tiedusteltiin liikkuvan työtoiminnan etenemisestä, vammaisten henkilöiden ohjaamisesta Lähitorien ja järjestöjen palveluihin sekä etäpäivätoiminnan toteutuksesta ja siitä saaduista kokemuksista.

Raporttia pidettiin hyvänä ja erityisesti osaamisen vahvistamiseen liittyviä toimenpiteitä kannatettiin. Samalla huolta herättivät henkilöstön kuormittuminen, palvelurakenteen muutokset sekä talouden sopeuttamistoimien vaikutukset palvelujen laatuun ja saatavuuteen. Lisäksi keskusteltiin sosiaalipalvelujen uudistamisesta ja lainsäädäntömuutosten vaikutuksista vammaisten henkilöiden palveluihin.

Keskustelussa nostettiin esiin palvelutarpeen arviointiin, asiakassuunnitelmien päivittämiseen ja palvelujen mahdolliseen vähentämiseen liittyviä huolia. Lisäksi korostettiin asiakaspalautteen keräämisen ja palvelujen laadun seurannan kehittämistä siten, että myös niiden asiakkaiden näkemykset huomioidaan, jotka eivät kykene itse vastaamaan kyselyihin.

Päätös
Päätösehdotus hyväksyttiin.

Tiedoksi
Liisa Lindberg, Katja Hakkarainen, Johanna Pulkkinen, Tuula Jutila, Anni Vainionpää

§ 68

Edustajien nimeäminen vammaisneuvoston ja ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden valiokunnan yhteiseen työpajaan

31695/2026

Valmistelijat / lisätiedot:
Nella Lehtinen, VALIOKUNTAKOORDINAATTORI, nella.lehtinen@pirha.fi

Vammaisneuvostolle sekä ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden valiokunnalle järjestetään yhteinen työpaja vammaisneuvoston kokouksen yhteydessä 11.11.2026 klo 16.00 alkaen. Työpajassa käsitellään kehitysvammaisten henkilöiden terveyspalvelujen uudistamista.

Valiokuntaa pyydetään nimeämään tilaisuuteen 3–5 edustajaa. Valiokunnan nimeämille edustajille maksetaan osallistumisesta vammaisneuvoston kokouspalkkio 75 euroa.

Ehdotus

Ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden valiokunta päättää nimetä edustajansa vammaisneuvoston kokoukseen 11.11.2026.

Päätös
Ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden valiokunta päätti nimetä edustajakseen vammaisneuvoston kokoukseen 11.11.2026 Mauri Jussilan, Markku Virkamäen, Arto Lampisen, Sanna Piitulaisen ja Jouni Sirénin.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

§ 69
Perheiden tukena yhteisöissä -toiminnan esittely

30981/2026

Perheiden tukena yhteisössä -toimintaa valiokunnalle esittelevät Tukena-säätiön toimitusjohtaja Kirsi Konola ja kehittämispäällikkö Jarno Lehtonen.

Oheismateriaalina esitysdiat.

Ehdotus

Ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden valiokunta päättää merkitä esityksen ja käydyn keskustelun tiedoksi.

Kokouskäsittely
Kuultiin esittely Tukena-säätiön toimitusjohta Kirsi Konolalta ja kehittämispäällikkö Jarno Lehtoselta.

Alustuksessa esiteltiin säätiön kehittämää yhteisölähtöistä toimintamallia, jonka tavoitteena on tukea kuormittuneita perheitä ja vahvistaa heidän ympärillään olevia tukiverkostoja. Toimintamallissa yhdistyvät virallinen ja epävirallinen tuki, joiden yhteensovittamisessa yhteisökoordinaattorilla on keskeinen rooli. Alustuksessa korostettiin perheiden tuen tarpeiden moninaisuutta, palvelujärjestelmän pirstaleisuutta sekä oikea-aikaisen tuen merkitystä. Säätiö kutsui valiokunnan tutustumaan toimintaansa ja pohtimaan yhteistyömahdollisuuksia.

Valiokunnan keskustelussa korostettiin ennaltaehkäisevän ja matalan kynnyksen tuen merkitystä erityisesti haavoittuvassa asemassa oleville perheille. Esille nostettiin maahanmuuttajaperheiden moninaiset tilanteet, tiedonpuute sekä palveluihin hakeutumisen ja epäkohtien esille tuomisen haasteet. Lisäksi kiinnitettiin huomiota lapsiperheköyhyyteen ja ongelmien kasautumiseen samoille perheille.

Yhteisökoordinaattorimallia pidettiin kiinnostavana. Keskustelussa tiedusteltiin, miten tukea tarvitsevat perheet tavoitetaan ja ohjautuvat toiminnan piiriin. Lisäksi korostettiin järjestöverkostojen hyödyntämistä sekä tiedusteltiin toiminnan rahoituksen jatkuvuudesta ja yhteistyöstä hyvinvointialueen kanssa.

Keskustelussa todettiin, että yhteistyömahdollisuuksia ja mahdollista yhteyshenkilöön palataan tulevissa kokouksissa.

Päätös
Ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden valiokunta päätti

1. merkitä esityksen ja käydyn keskustelun tiedoksi ja

2. vahvistaa seuraavassa kokouksessa mahdollisiin yhteisötapaamisiin osallistuvat henkilöt.

Ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden valiokunta, § 40,18.08.2026
Ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden valiokunta, § 70, 03.11.2026

§ 70
Ikäihmisten palveluiden IKI2035-kehittämisohjelman päivittäminen

21331/2023

Ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden valiokunta, 18.08.2026, § 40

Valmistelijat / lisätiedot:
Tuula Jutila, TOIMIALUEJOHTAJA, tuula.jutila@pirha.fi
Mari Ollinpoika, TOIMIALUEJOHTAJA, IKÄIHMISTEN, mari.ollinpoika@pirha.fi

Ikäihmisten palvelujen kehittämisohjelma eli IKI2035-ohjelma on suunnitelma siitä, miten Pirkanmaan hyvinvointialueen ikäihmisten palveluja kehitetään tulevina vuosina. Ohjelman ydintavoite on luoda toiminnallisesti ja taloudellisesti kestävä palvelurakenne. Aluehallitus hyväksyi 20.11.2023 § 319 IKI2035-ohjelman toimeenpantavaksi.

Pirkanmaan hyvinvointialueen talousarvio vuodelle 2026 hyväksyttiin aluevaltuustossa 8.12.2025 § 117. Talousarvion käsittelyn yhteydessä hyväksyttiin esitys, jonka mukaan IKI2035-ohjelmaan laaditaan muutoksia, jotta palveluiden tarpeen kasvuun pystytään vastaamaan. Hallintosäännön 5 §:n 17a kohdan mukaan aluevaltuusto päättää palvelujen verkoston kehittämiseen liittyvistä merkittävistä ohjelmista ja niiden muutoksista.

IKI2035-kehittämisohjelmassa painottuvat neuvonnan, ohjauksen ja ennaltaehkäisevien palvelujen vahvistaminen, kotona asumista tukevien palvelujen vahvistaminen, asumispalvelujen rakenteen keventäminen, integraation vahvistaminen yhdyspinnoissa ja vaikuttavat teknologiaratkaisut.

Päivityksessä kehittämisalueet pysyivät edelleen samoina, kuitenkin huomioiden väestökehityksen vaikutukset palvelutarpeeseen, taloudelliset reunaehdot sekä henkilöstöresurssien saatavuus. Lisäksi ohjelman tavoitteita ja niitä tukevia toimenpiteitä päivitetään vastaamaan jo toteutuneita kehittämistoimenpiteitä, muuttunutta toimintaympäristöä ja voimassa olevaa lainsäädäntöä.

Osana ohjelman päivittämistä on järjestetty osallistavia työpajoja ikääntyneiden ja vammaisten valiokunnalle, vanhusneuvostolle sekä ikääntyneiden palvelujen ostopalveluntuottajille. Työpajoissa käsiteltiin erityisesti kehittämisohjelman osatavoitteita, kehittämisalueita ja niitä tukevia toimenpide-ehdotuksia. Työpajoissa nousi esille erityisesti kotona asumista tukevien palvelujen vahvistaminen, neuvonnan ja ohjauksen kehittäminen, palvelujen oikea-aikaisuus ja saavutettavuus sekä palvelurakenteen taloudellinen ja toiminnallinen kestävyys. Myös henkilöstön saatavuus, yhteistyön ja kumppanuuksien vahvistaminen ja palvelujen yhdenvertainen toteutuminen nähtiin tärkeinä. Nämä on huomioitu ohjelman päivityksessä.

Oheismateriaalina luonnokset IKI2035-ohjelman päivityksestä ja päätösvaikutusten ennakkoarvioinnista.

Ehdotus

Ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden valiokunta päättää

1) antaa kommenttinsa luonnoksesta IKI2035-ohjelman päivityksestä.

Kokouskäsittely
Toimialuejohtajat Tuula Jutila ja Mari Ollinpoika esittelivät valiokunnalle IKI2035-kehittämisohjelman päivityksen valmistelutilannetta.

Valiokunta keskusteli ohjelman taustalla käytettävistä ennusteista ja tiedusteli niiden tietolähteitä. Lisäksi valiokunta kysyi muistisairauksien diagnostiikka- ja palveluprosessiin pääsyn nopeudesta sekä siitä, onko hoitoon ja arviointiin pääsyn ajankohdalla yhteyttä sairauden etenemiseen eri vaikeusasteisiin.

Valiokunta toi esiin huolensa ikääntyneiden palvelujen riittävyydestä suhteessa ennustettuun palvelutarpeen kasvuun. Erityisesti keskustelussa korostettiin ympärivuorokautisten hoitopaikkojen riittävyyttä sekä ikäihmisten palveluiden palvelupeittävyyden turvaamista ja rahoituksen varmistamista myös tulevaisuudessa. Valiokunta tiedusteli lisäksi ikäihmisten palveluihin kohdistuvien sopeutustarpeiden muutoksista ja niiden vaikutuksista palveluihin.

Keskustelussa korostui tarve kuvata konkreettisesti, mitä mahdolliset tulevat säästö- ja sopeutustoimet tarkoittavat palveluiden näkökulmasta. Valiokunta totesi, että palveluiden priorisoinnin merkitys tulee korostumaan tulevina vuosina. Samalla painotettiin ennaltaehkäisevien palveluiden ja toimintatapojen keskeistä roolia ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tukemisessa.

Valiokunta kävi keskustelua kehittämisohjelman jatkovalmistelusta ja nosti esiin useita näkökulmia ohjelman sisältöön. Valiokunta korosti, että kestävän palvelurakenteen kehittämisen ohella ohjelmassa tulee painottaa ikääntynyttä ihmistä ja hänen tarpeitaan. Kehittämisen lähtökohtana tulisi olla ikäihmisten hyvinvoinnin, toimintakyvyn ja arjen sujuvuuden edistäminen.

Valiokunta piti tärkeänä, että palveluiden vaikuttavuuden arviointia vahvistetaan nykyisestä. Arvioinnissa tulisi tarkastella aiempaa enemmän palveluiden tuloksia asiakkaiden näkökulmasta sekä sitä, millaisia vaikutuksia palveluilla on ihmisten elämään ja hyvinvointiin. Tähän liittyen valiokunta totesi, että RAI-mittariston tuottamaa tietoa tulisi hyödyntää nykyistä systemaattisemmin palveluiden tulosten ja vaikuttavuuden arvioinnissa.

Valiokunta korosti myös tutkimusnäyttöön perustuvien toimintatapojen merkitystä palveluiden kehittämisessä.

Keskustelussa todettiin, että ohjelman tulee olla luonteeltaan strateginen, mutta samalla riittävän selkeä ja helposti ymmärrettävä sekä palveluissa työskenteleville ammattilaisille että luottamushenkilöille. Valiokunta katsoi, että määrällisten tavoitteiden lisäksi ohjelmassa tulisi asettaa myös laadullisia tavoitteita.

Lisäksi valiokunta painotti ihmisarvoisen elämän toteutumisen tarkastelua osana ohjelmaa. Ohjelmassa tulisi tuoda nykyistä vahvemmin esille ikääntyneen henkilön oma näkemys ja kokemus omasta tilanteestaan sekä huomioida nämä näkökulmat arvioinnissa ja palveluiden suunnittelussa.

Valiokunta työsti aihetta työpajoissa, joissa aiheina olivat ennaltaehkäisy, kotihoito, yhteisöllinen asuminen sekä ympärivuorokautinen palveluasuminen. Työpajojen tulosten pohjalta valiokunta muodostaa kokonaisuudesta lausunnon.

Päätös
Ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden valiokunta päätti antaa lausunnon luonnoksesta IKI2035-ohjelman päivityksestä. Ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden valiokunta päätti valtuuttaa puheenjohtajiston muodostamaan valiokunnan lausunnon työpajatyöskentelyn pohjalta.

Ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden valiokunta, 03.11.2026, § 70

Valmistelijat / lisätiedot:
Mari Ollinpoika, TOIMIALUEJOHTAJA, IKÄIHMISTEN, mari.ollinpoika@pirha.fi
Tuula Jutila, TOIMIALUEJOHTAJA, tuula.jutila@pirha.fi

Liitteet

1 Ikäihmisten palveluiden IKI2035-kehittämisohjelman päivitetty versio 26.10.2026
2 Ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden valiokunnan lausunto IKI2035-ohjelman päivittämisestä

Ikäihmisten palvelujen kehittämisohjelma eli IKI2035-ohjelma on suunnitelma siitä, miten Pirkanmaan hyvinvointialueen ikäihmisten palveluja kehitetään tulevina vuosina. Ohjelman ydintavoite on luoda toiminnallisesti ja taloudellisesti kestävä palvelurakenne. Aluehallitus hyväksyi 20.11.2023 § 319 IKI2035-ohjelman toimeenpantavaksi.

Pirkanmaan hyvinvointialueen talousarvio vuodelle 2026 hyväksyttiin aluevaltuustossa 8.12.2025 § 117. Talousarvion käsittelyn yhteydessä hyväksyttiin esitys, jonka mukaan IKI2035-ohjelmaan laaditaan muutoksia, jotta palveluiden tarpeen kasvuun pystytään vastaamaan. Hallintosäännön 5 §:n 17a kohdan mukaan aluevaltuusto päättää palvelujen verkoston kehittämiseen liittyvistä merkittävistä ohjelmista ja niiden muutoksista.

Ohjelman päivityksessä on huomioitu erityisesti kasvava palvelutarve. Väestöennusteen mukaan erityisesti yli 85-vuotiaiden määrä kasvaa voimakkaasti, mutta kasvua on kaikissa ikääntyneiden ikäryhmissä eikä vanhusten määrä ole laskemassa ohjelmakaudella. Päivityksessä on huomioitu myös muistisairaat ja heidän määränsä ennakoitu kehitys osana tulevien palvelutarpeiden arviointia. Ohjelmassa arvioidaan myös tulevaa henkilöstötarvetta sekä palvelutarpeen ja kustannusten kehitystä eri vaihtoehdoissa. Lisäksi ohjelman tavoitteita ja niitä tukevia toimenpiteitä on päivitetty vastaamaan jo toteutuneita kehittämistoimenpiteitä, muuttunutta toimintaympäristöä ja voimassa olevaa lainsäädäntöä.

IKI2035-ohjelman tavoitteissa kuvataan aiempaa selkeämmin ikääntyneen arkea. Alkuperäiseen ohjelmaan verrattuna painotus siirtyy palvelurakenteen muuttamisesta turvalliseen kotona asumiseen, yksilöllisiin palveluihin ja sujuvaan avunsaantiin. Osatavoitteita on täsmennetty ja päällekkäisiä kohtia yhdistetty.

IKI2035-kehittämisohjelman päivitetty ydintavoite on ikääntyneiden toimintakykyä tukevat, toiminnallisesti ja taloudellisesti kestävät palvelut. Ohjelma sisältää viisi kehittämisaluetta, joista jokainen sisältää lukuisia osatavoitteita toimenpiteineen ydintavoitteiseen pääsemiseksi. Kehittämisalueet ovat: 1) Ikääntyneen sujuvaa arkea vahvistavat neuvonta, ohjaus ja ennaltaehkäisevät palvelut 2) Hyvä ja turvallinen elämä omassa kodissa 3) Turvalliset ja yksilöllisiin tarpeisiin vastaavat asumisen palvelut 4) Sujuvat ja oikea-aikaiset palvelut elämäntilanteen muuttuessa 5) Asiakkaan arkea tukevat digi- ja teknologiaratkaisut.

IKI2035-ohjelmassa on mainittu muut ikääntyneiden palveluja ohjaavat kehittämissuunnitelmat ja vastaavat asiakirjat, mutta päällekkäisyyksiä on pyritty välttämään ohjelmien täydentäessä toisiaan.

IKI2035-ohjelman päivitystä on valmisteltu laajassa yhteistyössä keskeisten sidosryhmien kanssa. Muistisairaiden palvelutarpeen kehityksen arvioinnissa on Pirkanmaan hyvinvointialueen geriatristen asiantuntijoiden lisäksi konsultoitu Tampereen yliopiston Gerontologian tutkimuskeskusta (GEREC). Ohjelman päivitystä on käsitelty Ikäihmisten ja vammaisten henkilöiden valiokunnan työpajassa 29.4.2026, vanhusneuvoston työpajassa 5.5.2026 sekä yksityisten palveluntuottajien kanssa järjestetyssä yhteistyötapaamisessa 3.6.2026. Työpajoissa käsiteltiin erityisesti ohjelman kehittämisalueita, osatavoitteita ja niitä tukevia toimenpide-ehdotuksia. Työpajoissa nousi esille erityisesti kotona asumista tukevien palvelujen vahvistaminen, neuvonnan ja ohjauksen kehittäminen, palvelujen oikea-aikaisuus ja saavutettavuus sekä palvelurakenteen taloudellinen ja toiminnallinen kestävyys. Myös henkilöstön saatavuus, yhteistyön ja kumppanuuksien vahvistaminen ja palvelujen yhdenvertainen toteutuminen nähtiin tärkeinä.

Työpajojen tuotoksia hyödynnettiin päivittyvässä ohjelmaversiossa, jota esiteltiin ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden valiokunnassa 18.8.2026 § 40 ja vanhusneuvostossa 25.8.2026 § 67. Asiantuntijapalautteiden sekä valiokunnan ja vanhusneuvoston kehittämisehdotusten ja palautteiden perusteella IKI2035-kehittämisohjelma viimeisteltiin etenemään päätöksentekoon.

Liitteenä IKI2035-kehittämisohjelman päivitetty ohjelmaversio.

Ehdotus

Ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden valiokunta päättää merkitä tiedoksi IKI2035-ohjelman päivityksen tilanteen.

Kokouskäsittely
Kuultiin asiantuntijana toimialuejohtaja Tuula Jutilaa.

Valiokunnan keskustelussa todettiin, että IKI2035-ohjelma on kehittynyt myönteiseen suuntaan ja todettiin, että valiokunnan aiemmin esittämiä huomioita on otettu hyviin huomioon. Erityisesti ihmislähtöisyyden vahvistumista pidettiin tärkeänä.

Keskustelussa korostettiin tarvetta kehittää ohjelman vaikuttavuuden ja asiakaskokemuksen seurantaa siten, että ikääntyneiden toimintakyvyssä ja arjessa saavutetut tulokset tulevat näkyviksi. Lisäksi nostettiin esiin omaisten ja läheisten näkökulman huomioiminen sekä omaishoidon tuen riittävyyden arviointi.

Keskustelussa käsiteltiin kotihoidon toimivuutta, henkilöstön kuormitusta ja työn organisointia sekä muistisairauksien lisääntymisen vaikutuksia palvelutarpeeseen. Lisäksi kiinnitettiin huomiota palvelujen saavutettavuuteen, ikääntyvien vammaisten henkilöiden tarpeisiin sekä kuntien ja hyvinvointialueen yhteistyöhön. Huolta herättivät kustannusten kasvu ja rahoituksen riittävyys ohjelman tavoitteiden toteuttamiseen.

Valiokunta totesi antavansa IKI2035-ohjelman päivittämisestä kommentit. Aiemman lausunnon valmisteluun osallistuneet kokoavat luonnoksen käydyn keskustelun pohjalta, joka toimitetaan valiokunnalle kommentoitavaksi kokouksen jälkeen ja lisätään muistion liitteeksi.

Jäsen Nina Lindberg poistui kokouksesta ennen päätöksentekoa.

Päätös
Ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden valiokunta päätti antaa asiasta liitteenä olevan lausunnon.

Tiedoksi
Päivi Tryyki, Mari Ollinpoika, Tuula Jutila, Anna-Stiina Salminen, Katja Hakkarainen, Anni Vainionpää

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

§ 71
Ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden valiokunnan talouden toteuma 1-9/2026

2262/2026

Valmistelijat / lisätiedot:
Heidi Pyykkönen, HALLINTOPÄÄLLIKKÖ, heidi.pyykkonen@pirha.fi

Liitteet

1 Ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden valiokunta, talouden toteuma 1-9 2026

Pirkanmaan hyvinvointialueen aluevaltuusto on hyväksynyt 8.12.2025 § 117 hyvinvointialueen vuoden 2026 talousarvion sekä taloussuunnitelman vuosille 2026-2028. Demokratiakustannukset sisältyvät vuoden 2026 talousarviossa strategisen ohjauksen ja järjestämisen tehtäväalueen talousarvioon. Tehtäväalueella kustannukset on kohdennettu yleishallinnon ja omistajaohjauksen vastuualueelle. Toimielinten vuoden 2026 talousarvion valmistelun lähtökohtana on ollut arvio toimielinten vuoden 2025 toteutuneista kustannuksista sekä vuodelle 2026 talousarvion laadinnan aikaan tiedossa olleet muutokset.

Kunkin toimielimen talouden toteumasta raportoidaan ao. toimielimelle neljä kertaa vuoden 2026 aikana osavuosikatsausten sekä tilinpäätöksen yhteydessä. Raportointiaikataulussa on huomioitu kokouspalkkioiden, ansionmenetyskorvausten, matkakulujen ja muiden kulujen maksatusaikataulut sekä kirjanpitokausien valmistuminen.

Raportointikaudella ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden valiokunnan toteutuneet kustannukset ovat yhteensä 35 840 €, mikä on 45,8 % talousarviosta. Kustannukset jakautuvat henkilöstökustannuksiin (kokouspalkkiot, vuosipalkkiot ja ansionmenetyskorvaukset sivukuluineen), palvelujen ostoihin (kokoustarjoilut, matkakulut, ICT-kulut, kokousten striimauskulut sekä Monetran asiantuntijapalvelut) sekä muihin toimintakuluihin (tilavuokrat). Raportointikauden kustannuksiin sisältyvät kokouspalkkiot, ansionmenetyskorvaukset sekä matkakustannukset kaudelta 1.1. -30.9.2026. Talouden toteuma on talousarvion mukainen ja talousarvio vaikuttaisi riittävän toimielimen toimintaan talousarviovuonna.

Liitteenä on ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden valiokunnan talouden toteumaraportti ajalta 1.1.–30.9.2026.

Ehdotus

Ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden valiokunta päättää merkitä tiedoksi valiokunnan talouden toteuman ajalta 1-9/2026.

Päätös
Päätösehdotus hyväksyttiin.

§ 72
Tiedoksi merkittävät asiat

- Valiokuntaan tulevat asiat

Ehdotus

Ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden valiokunta päättää merkitä tiedoksi kokouksessa tiedotettavat asiat.

Päätös
Päätösehdotus hyväksyttiin.

§ 73
LISÄPYKÄLÄ: Ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden valiokunnan kokousaikataulu vuodelle 2027

18820/2026

Valmistelijat / lisätiedot:
Nella Lehtinen, VALIOKUNTAKOORDINAATTORI, nella.lehtinen@pirha.fi

Hallintosäännön 124 §:n mukaan toimielin päättää kokoustensa ajan ja paikan.

Taustana vuoden 2027 kokousaikojen määrissä on vuoden 2026 talousraami sekä arvio vuoden 2026 talouden toteumasta. Arvio sisältää sekä toteutuneet että loppuvuodelle ennakoidut kokoukset ja niiden kustannukset. Lisäksi suunnitelmassa on huomioitu käsittelyiden sujuva eteneminen toimielimissä päätöksentekoon. Aluehallitus ja aluevaltuusto ovat jo hyväksyneet osaltaan kokousaikataulut vuodelle 2027. Osana strategisen ohjauksen ja järjestämisen tehtäväalueen talousarvion valmistelua ja sopeuttamista annettuun talousraamiin, viranhaltijavalmistelussa on esitetty 90 000 euron säästöä toimielinten toimintaan. Säästö toteutuisi siten, että valiokunnat, vaikuttamistoimielimet ja jaostot pitäisivät kukin vähintään yhden kokouksen vähemmän kuin vuonna 2026. Kokousmäärän vähentämiselle arvioidaan olevan myös toiminnalliset edellytykset eikä kokousten vähentämisen arvioida heikentävän toimielinten mahdollisuuksia hoitaa tehtäviään. Tarkastuslautakuntaa ja yksilöasioiden jaostoa ei ole huomioitu tarkastelussa.

Toimielin voi suunnitella oman työskentelynsä vuodelle 2027 varatussa raamissa. Vuoden 2027 talousarvio mahdollistaa 9 kokoontumista vuodelle 2027.

Demokratiakustannuksia seurataan kokonaisuutena, mutta seurantaa tulee tehdä myös toimielinkohtaisesti. Jokaisen toimielimen, valiokunnan ja vaikuttamistoimielimen tulee pysyä talousarviokehyksessä. Kokoustapojen suunnittelulla toimielin pystyy kohdentamaan budjettiaan haluamiinsa asioihin. Toimielimet suunnittelevat, miten kokoontumiset jakautuvat varsinaisiin kokouksiin, työpajoihin tai muihin tilaisuuksiin sekä sen, pidetäänkö tilaisuudet etä-, hybridi- vai läsnäolotilaisuuksina talousarvioraamin puitteissa.

Ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden valiokunnalle esitetään kokouspäiviksi seuraavia ajankohtia:

1. ti 26.1.2027 klo 16.30
2. ke 17.2.2027 klo 16.00
3. ke 24.3.2027 klo 16.00
4. ti 4.5.2027 klo 16.30
5. ke 9.6.2027 klo 16.00
6. ke 18.8.2027 klo 16.00
7. ke 29.9.2027 klo 16.00
8. ti 9.11.2027 klo 16.30
9. ke 1.12.2027 klo 16.00

Tarvittaessa kokousaikatauluun voidaan tehdä muutoksia.

Ehdotus

Ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden valiokunta päättää hyväksyä kokousaikataulun vuodelle 2027.

Kokouskäsittely
Valiokunnan keskustelussa todettiin, että selvitetään vierailujen järjestämistä ainakin tammikuun kokouksen yhteydessä Kuuselakeskukseen Tampereelle ja elokuun kokouksen yhteydessä VoiVa-yksikköön Sastamalaan.

Päätös
Päätösehdotus hyväksyttiin.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Muutoksenhakukielto

§64, §65, §66, §67, §68, §69, §70, §71, §72, §73

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (Laki hyvinvointialueesta 141 §).